

KÖNYVTÁRI FIGYELŐ

KÜLFÖLDI SZEMLE

KIADJA

AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI ÉS MÓDSZERTANI KÖZPONT

7.évf.

1961.

5.sz.

B E V E Z E T Ó

A szovjet bibliográfia elméleti és gyakorlati kérdéseiről az utóbbi években széleskörű viták sorozata folyt és még most is folyik. Hogy ez a folyamat lényegesen előbbre vitte a szovjet bibliográfia ügyét azt mutatják az utóbbi években megindult és befejeződött nagyszabású vállalkozások (pl. a szovjet retrospektív nemzeti bibliográfia előrehaladása, melynek néhány jelentős darabja - főleg az időszaki sajtó területéről - már meg is jelent). E számunkban közölt bibliográfiából (343. oldaltól) is láthatjuk, hogy az elméleti irodalom szintén jelentősen fel-
lendült a Szovjetunióban.

Az elmúlt év vitáinak gyújtópontjába a moszkvai és leningrádi könyvtárosképző főiskola bibliográfiai tanszékeinek dolgozói által összeállított bibliográfiai tankönyv került. Különösen nagy hullámokat vert fel az egyes bibliográfia-fajták meghatározása és rendszerbefoglalása körül keletkezett vita; itt a bibliográfia tárgyát, fogalmát, funkciót illetően különféle nézetek ütköztek össze.

Az alábbiakban a nagyszámu vitacikk közül kettőt közlünk. Az egyiket D.D.Tarmanov, a harkovi könyvtárosképző főiskola bibliográfiai tanszékének vezetője írta, aki a bibliográfiák alapvető típusait az említett tankönyvvel - és V.N.Denisz'ev tankönyvével* - szemben nemzeti-, szak- és ajánló bibliográfiákra korlátozza. A második cikk az ajánló bibliográfiák problémájával foglalkozik ugyancsak az említett vita keretében. Az Éjhengol'c-féle tankönyvnek az ajánló bibliográfiákkal kapcsolatos megállapításait cáfolja; a tankönyvnek ezt a részét M.A.Brikszman írta.

Mielőtt a két cikket közölnénk, ismertetjük a szóban forgó két tankönyv osztályozási rendszerét:

- * Éjhengol'c, A.D.: Obscsaja bibliografija. Ucsesbnik dlja bibliotecs.in-tov. Pod red. -- Moszkva, 1957. 464 p.
- ** Denisz'ev, V.N.: Obscsaja bibliografija. Ucsseb. poszobie dlja ucsascsihszja bibliotecs. thehnikumov. Moszkva, 1954. 224 p.

Szemponatok	Denisz'ev	Éjhengol'c
Rendeltetésük, funkciójuk szerint	<ol style="list-style-type: none"> 1. lastromozó (ucsetno-regisztracionnaja b.) 2. tájékoztató (informacionnaja b.) 3. kritikai (kiriticseszka-ja b.) 4. ajánló (rekomendatel'naja b.) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. lajstromozó (ucsetno-regisztracionnaja b.)* 2. ajánló (rekomendatel'naja b.) 3. kritikai (kriticzeszkaja b.)
Tartalmuk szerint	<ol style="list-style-type: none"> 1. általános (obszsaja v. universal'naja b.) 2. szak (szpecial'naja v. otraszlevaja b.) 3. személyi (perszonal'naja b.) 4. helyismereti (kraevedcseszka b.) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. általános (obszsaja b.) 2. szak (otraszlevaja b.)
A feldolgozott anyag volumene szerint	<ol style="list-style-type: none"> 1. teljességre törekvő (iszcserpivajuscsaja b.) 2. válogató (vüborocsnaja b.) 	---
A megjelenés és időhatár szerint	<ol style="list-style-type: none"> 1. kurrens (tekuscsaja b.) 2. retrospektív v. kumulatív (retroszpektivnaja v. szvodnaja b.) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. kurrens (tekuscsaja b.) 2. retrospektív (retroszpektivnaja b.)

Denisz'ev a földrajzi szempontok szerint megkülönböztet nemzeti bibliográfiát (goszudarsztvennaja vagy obszsoszozunaja b. = állami v. össz-szövetségi b.) és helyi (mesztnaja v. kraevaja b.) bibliográfiát. (Vö. jelen számunk 322. oldalán lévő lábjegyzettel.) - Az Éjhengol'c-féle tankönyv a helyismereti (kraevedcseszka b.) bibliográfiát szintén külön kategóriaként tárgyalja, értve alatta a helyi (kraevaja b.) bibliográfia fogalmát is. Ezenkívül külön foglalkozik a biobibliográfiával is (a Denisz'ev-féle "perszonal'naja b. értelmezéséhez hasonlóan) és külön megemlíti a másodfoku bibliográfiát.

. Ide érti a tájékoztató (ucsetno-regisztracionnaja b.) bibliográfiát is.